

NOSTALGILINE NORMAALSUS:

„Sellist asja, et kultuur pannakse pausile, ei olnud Euroopas isegi teise maailmasõja ajal. See, mis siin toimub, ajab ausalt öeldes nutma,“ tõdeb ooperilaulja Lauri Vasar. Ka reisimine, mis veel aasta tagasi oli tema igapäevaelu osa, on nüüd Saksamaal kehtestatud piirangute tõttu peaaegu võimatuks tehtud.

Inimesed nõuavad, et piiranguid leevendataks

Saksamaal levib kümnete kaupa petitsioone, milles nõutakse reeglite leevendamist, ja korraldatakse protestiaktioone. „Need massid, mis Berliini üle terve Euroopa kokku tulid, olid ikka metsikud. Aga ametlikus meedias mängiti need mõistagi väikseks, räägiti ainult 30 000 – 40 000 protestijast, kuigi tegelikult oli osavõtjaid vähemalt 200 000,“ räägib Lauri. Kahjuks tegi meelevaldajatele karuteene neonatside liikumise aktsiooniga. „Millegipärast ei õnnestunud demonstratsiooni korraldajatel piiri vahele panna ja neonatsid marssisid rõõmsalt kaasa. Neid ei olnud

üldse palju, kuid meedias said nad kõige rohkem tähelepanu: näete – natsiüritus.“

Ooperilaulja sõnul on mõtlemapanev ka fakt, et koroonapaanika taga Saksamaal on sama viroloog, Christian Drost, kes õhutas 2009. aastal seagripiviiruse hüsteeriat. „Tookord ta ka hirmutas, et sureb sadade tuhandete kaupa inimesi. Siis leiti kiiresti-kiiresti tuhandete kohutav vaktsiin, mis tekitas narkolepsiat. Õnneks tuli rahval toona mõistus ruttu pähe ja nad ei lasknud end ajupesta. Nüüd jätkab ta oma karjääri samade võtetega.“

„**Öudne, aga mul tekib déjà vu tunne – teises maailmasõjas oli samamoodi, inimesed helistasid ja andsid naabreid üles. Me ju teame, mis juhtus siinsamas Berliinis 80 aastat tagasi, mida ühe rahvaga tehti.**“

ei tohi Brandenburgis ööbida. Miks? Seda ei oska keegi täpselt öelda. Eelmisel nädalavahetusel ei olnud üks Berliini lastega perekond seda seadust veel kuulnud ja nad olid üürinud endale Brandenburgi nädalavahetuseks majja. Kohe oli keegi anonüümne helistaja teavitanud sellest terviseametist, kes saatis politsei kohale. Eraldatud majja looduslikus kohas! Öudne, aga mul tekib déjà vu tunne – teises maailmasõjas oli samamoodi, inimesed helistasid ja andsid naabreid üles. Me ju tea-

me, mis juhtus siinsamas Berliinis 80 aastat tagasi, mida ühe rahvaga tehti. Need olid ju kõik oma linna inimesed, naabrid, kes toona juute välja andsid.“

Tõsi küll – pärast seda, kui piirang oli nädala kehtinud, sai valitsus ka ise aru, et on totaalse jaburusega hakkama saanud, ja muutis selle taas kehtetuks. Paljudes teistes liidumaades kehtib ööbimiskeeld endiselt, ehkki selle vastu protesteeritakse ägedalt.

On tõenäoline, et ööbimiskeeld tõttu jäävad Lauril ära ka järgmised esinemised Hamburgis ja

JUUBEL PERE SELTSIS: Eestis tähistas Lauri sünnipäeva paar nädalat tagasi, lauldes Estonia laval „Tannhäuserit“. „See oli nii uskumatult ilus ja hingele tore,“ tõdeb laulja. „Kahju ainult, et mu tütar Austriast ja sõbrad Saksamaalt ei saanud etendustele tulla, sest neil ei olnud võimalik kaht nädalat karantiinis veeta. See on tõesti kurb, sest sellist asja elus ju ei kordu.“ Õnneks oli kohal Lauri Eesti pere – õed Ele Millistfer ja Külli Rand.

UUS KARJÄÄR? Eesti suur pere kinkis juubilarile viiuli. Lauri tunnistab mõrult, et ei tea, mis ooperilauljate tööst saab. „Meie elukutselisele pandi konkreetne keeld. Üks Saksa viroloog väitis, et ooperilaulmine on äärmiselt ohtlik, sest ooperit lauldes võib kõiki nakatada.“

FIGARO ROLLIS: Möödunud hooaeg pidanuks Lauri jaoks lõppema juulis nelja „Figaro pulma“ etendusega Berliini riigiooperis. „Ma olin nii elevil, kuna see oleks olnud mul viimane kord Figarot laulda,“ nendib ta kurvalt, et ka need, viimased „Figaro pulma“ etendused jäid ära.

Pariisis. „Mul on varsti plaanitud neis linnades kontsertetendused, aga praeguste reeglite järgi ei ole need teostatavad, sest kui ma Berliinist tulen, ei tohi ma kusagil ööbida. Selle tõttu kaotan ilmselt veel omajagu lepinguid,“ sõnab ta nõutult. „Me saame igalt poolt karistada. Eelmise hooaja teine

pool tuli täielikult korstnasse kirjutada, ooperimajad ütlesid kõik etendused ära. Nüüd peaks justkui saama jälle kontserte ja etendusi teha, ooperimajad on selleks valmis ja solistid on selleks valmis, aga me ei saa, sest Saksa riik pani kehtima reeglid, mis teevad selle võimatuks.“

Lauri on vabakutseline ooperilaulja ja tema kalendrisse on juba broneeritud mitme aasta esinemised. Palju neist aga tegelikult toimub, ripub õhus. „Näiteks mais-juunis 2021 oleks mul olnud leping, aga ka see öeldi juba ära. Mitte otseselt pandeemia, vaid selle tagajärgede tõttu.“ Kaheksa

kuud ooperikeeldu tähendab, et paljud Euroopa ooperimajad on pankroti äärel ja nad ei saa kõiki plaanitud lavastusi lavale tuua.

„Ei teagi, kui kaua see kestab... Mul on lepingud mitmeks aastaks ette tehtud küll, aga mis neist aset leiab, seda ei tea praegu keegi,“ märgib laulja. „Ühe hooaja äraütlemlised neelad alla, ehkki see oli hirmus. Käesolev hooaeg – 2020/2021 – tuleb samuti raske. Siiralt loodan, et vähemalt järgmine on parem. Sellist asja, et kultuur pannakse pausile, ei olnud Euroopas isegi teise maailmasõja ajal. See, mis siin toimub, ajab ausalt öeldes nutma.“

Inimesed hakkavad ära keerama

Lauri sõnul on eriti nõrdimapanev, et uuteks piiranguteks ei ole mingit alust. Tõsi küll, sügise saabudes on ka Saksamaal viiruse nakatumine kasvanud, kuid raskelt haigeid on väga vähe ja koroonasurmade arv on marginaalne.

„Positiivsete testitulemuste lugemisest on saanud uus hobi,“

muigab Lauri. „Kuigi on juba ametlikult välja öeldud, et PCR-test, mida igal pool maailmas, ka Eestis kasutatakse, näitab 1,2 protsenti valepositiivsust. Saksamaal tehakse miljon testi nädalas, üks protsent miljonist on 10 000 – nii need arvud ja see paanika kasvavad.“

Ooperilaulja ütleb, et hirmuõhk-kond on Saksamaal palju-palju hullem kui Eestis. „Jube on näha, mida see paanikakülvamine on teinud – inimesed hakkavad ära keerama. Kui julged Berliinis avalikus siseruumis ilma maskita olla, tapetakse sind pilkudega ära. Me peame isegi ooperimajja koridorides liikudes maski kandma, ainult laval võime ilma olla. Valitsus saadab ju kontrolli vaatama, et distantsi hoiaks ja maski kantaks. Nagu gestapo!“ põrutab ta. „Väga paljud psühholoogid on sõna võtnud ja öelnud, et kuude kaupa paanika- ja hüsteeriaõhkkonnas elamine on psüühikale megaohulik. Palju on räägitud ka sellest, et koroonatagajärgedest põhjustatud surmi saab olema palju-palju rohkem kui viirusest endast tingitud surmasid.“

Eestis on praegu imeline elada

Ooperikeelu kuudel sisustas laulja oma aega koroonateemasid uurides. Tema sõnul on osutunud valeks nii mõnigi fakt, millega inimesi on hirmutatud ja paanikasse aetud. Näiteks on kindlaks tehtud, et viirus ei levi pindade kaudu. „Üks väga hea saksa viroloog, Hendrik Streeck, uuris seda juba märtsis. Ta käis oma tiimiga ühes väikeses Heinsbergi-nimelises Saksa linnakeses, kus oli hästi palju viirusekandjaid. Ta võttis inimeste kodudes massiliselt proove ükselinkidelt, kraaninuppudele, tualeti prillilaudadelt. Isegi perekonnas, kus kõigil oli koroonat, leidis neil pindadel küll viirusejääke, kuid need olid surnud kestad, millest ei olnud võimalik nakkust saada.“

Ka koroonat surmaohtlikkust on Lauri sõnul üle hinnatud. „Viimase aja uuringud näitavad, et mingisugust liigsuremust ei ole. Alguses ju ennustati isegi miljonid surmasid – seda pole tulnud,“ märgib ta. „Kui kõik arvud kokku lüüa, on kahel viimasel aastal Saksamaal suremus hoopis langenud.“

Ooperilaulja tõdeb siiski, et loomulikult ei saa seda viirust pisen-dada. „Alguses me tõesti ei teadnud, mis saab; kui raske see haigus on. Kõik olid paanikas, sest prognoosid olid hirmsad. Aga selle asemel, et valitsus vabandust paluks – andke andeks, meie koledad ennustused ei pidanud paika –, pannakse nüüd fookus laustestimisele ja positiivsete tulemuste suureks puhumisele. Samas on haiglad tühjad. Sama lugu on Austrias, kus elab mu tütar. Viinis läksid meedikud ja terviseameti esindajad piirangute vastu tänavatele: tulge, küsige meilt – meie oleme ju need, kes viiruse ja haigete kokku puutuvad, aga me ei näe absoluutselt põhjust hirmu külvamiseks. Arstid ei läheks tänavale ega räägiks sellist juttu, kui haiglad oleksid raskelt haigeid täis ja inimesi massiliselt sureks. Jumal tänatud – see ei ole niimoodi. Sellepärast ongi need piirangud ja reeglid nii mõistetamatud.“

Ilmselt on koroonapiirangute taga mingi teema, millest lihtinimesele ei ole antud või lubatud aru saada, arutab Lauri muigamisi. Ta loodab, et inimestel jätkub kainet mõistust end massiivsest hirmutamisest mitte häirida lasta. „Eestis on olukord õnneks märksa normaalsem kui Saksamaal,“ lohutab ta meid. „Teil ei ole seda tunnet, et sulle igal sammul kuklasse hingatakse, ega sellist massilist hüsteeriat nagu meil siin. Praegusel ajal on Eestis imeline elada.“